

Olsztyn, dnia 26 lipca 2016 r.

PS-V.431.1.2016

Pan
Artur Zenon Wrochna
Burmistrz Olsztynka
ul. Ratusz 1
11-015 Olsztynek

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Burmistrzowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Olsztynku, ul. Ratusz 1, 11-015 Olsztynek, NIP: 7390512325, REGON: 000529338, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na grobach i cmentarzach wojennych na terenie gminy Olsztynek.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Artur Zenon Wrochna - Burmistrz Olsztynka, wybrany ponownie w wyborach bezpośrednich 30 listopada 2014 r., urząd objął w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Miejskiej w Olsztynku.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- Bożena Szwecka - Kierownik Referatu Inwestycji, Nieruchomości i Planowania w Urzędzie Miejskim w Olsztynku, na zajmowanym stanowisku od 18 kwietnia 2016 r. (od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 18 kwietnia 2016 r. Kierownik Gospodarki Nieruchomościami z jednoczesnym pełnieniem obowiązków Kierownika Referatu Inwestycji i Planowania Przestrzennego).

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Jan Kosiorek - Kierownik Oddziału Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie - legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniący funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego

przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.508.2016 z dnia 4 czerwca 2016 r., który w dniu 6 czerwca 2016 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 5-6]

- Emilia Orzoł - inspektor wojewódzki w Oddziale Ochrony Dziedzictwa Narodowego i Rehabilitacji z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu i w Elku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie - legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.509.2016 z dnia 4 czerwca 2016 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, która w dniu 6 czerwca 2016 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 7-8]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 13 czerwca 2016 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 8 (2016).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Olsztynek zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 13 czerwca 2016 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-V.431.1.2016 z dnia 3 czerwca 2016 r. W dniu kontroli jednostka była reprezentowana przez Burmistrza Olsztynek Artura Zenona Wrochnę, któremu kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-V.5230.14.45.2016 zawartego w dniu 1 kwietnia 2016 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Olsztynek w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z 20 kwietnia 2016 r., poz. 1790).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miejskiego w Olsztynku ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizuje Referat Inwestycji, Nieruchomości i Planowania. Wskazuje na to zapis w § 4 pkt 6 przedłożonego załącznika nr 2 do Zarządzenia Nr K/25/16 Burmistrza Olsztynka z dnia 4 kwietnia 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miejskiemu w Olsztynku, w brzmieniu: „wykonywanie zadań z zakresu ochrony zabytków oraz cmentarzy wojennych”. Komórka podlega bezpośrednio Zastępcy Burmistrza.

[Dowód: akta kontroli str. 9-13]

Obowiązki wynikające z przekazanych gminie zadań zostały powierzone [redacted] zatrudnionej na stanowisku inspektora. Zapis w brzmieniu: „realizacja zadań dotyczących utrzymania cmentarzy wojennych w tym wnioskowanie o dotacje na cmentarze wojenne i ich rozliczanie”, został ujęty w pkt 5 części ogólnej zakresu czynności, który pracownik przyjął do wiadomości i wykonywania 24 października 2013 r. poprzez złożenie podpisu. Bezpośrednim przełożonym pracownika jest Kierownik Referatu Inwestycji, Nieruchomości i Planowania.

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielał pracownik merytoryczny, który udostępnił ponadto niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 14-18]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy znajduje się teczka oznakowana symbolem komórki organizacyjnej oraz symbolem i hasłem klasyfikacyjnym według jednolitego rzeczowego wykazu akt, tj., ZBI.7045 „Utrzymanie miejsc grzebalnych z kat. B5. Dokumentacja zgromadzona w tej teźce obejmuje m.in.: sprawozdanie z realizacji zadania wraz z załącznikami za II okres 2015 r., informację o realizacji środków finansowych i zadań rzeczowych w zakresie cmentarnictwa wojennego za 2015 r. i planu w tym zakresie na rok 2016, zapotrzebowanie na dotację Wojewody na 2016 r., korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejęciem w 2016 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, Porozumienie Nr PS-V.5230.14.45.2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r., zaproszenie do złożenia ofert wraz z ofertami, umowę-zlecenie z wyłonionym wykonawcą, protokół miesięczny, rachunek do umowy-zlecenie, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli. W teźce znajduje się ponadto dokumentacja z zakresu prac remontowych zaplanowanych na cmentarzu jenieckim z II wojny światowej w Sudwie, współfinansowych ze środków z Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, nie objętych zakresem przedmiotowej kontroli.

Kontrolującym udostępniono również teczkę oznaczoną symbolem ZBI.7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu” z kat. „A”, zawierającą karty ewidencyjne założone w formie wymaganej do Ogólnopolskiej Komputerowej Bazy

Grobów i Cmentarzy Wojennych dla 6 obiektów położonych w miejscowościach: Sudwa, Drwęck, Waplewo (2 cmentarze), Jagiełek, Mierki. W teczce zgromadzony był również odrębny zbiór informacji o obiektach (w tym: opis obiektu, spis pochowanych, archiwalna dokumentacja fotograficzna), złożonych w 10 skoroszytach.

W związku z kontynuowanymi od roku 2010 pracami renowacyjnymi na cmentarzu jenieckim z II wojny światowej w Sudwie, które w istotny sposób wpływają na zmianę jego wyglądu, kontrolujący przypomnieli odpowiedzialnemu pracownikowi o konieczności aktualizowania karty ewidencyjnej tego obiektu. Powyższe należy dokonać poprzez stosowny opis (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania), uzupełniony dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Zasady te obowiązują w przypadku kolejnych prac remontowych na tym cmentarzu, jak też remontów prowadzonych na innych tego typu obiektach.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, poszczególne obiekty na terenie gminy Olsztynek, występujące w materiałach źródłowych, są sukcesywnie lokalizowane i będą obejmowane bieżącymi pracami porządkowymi, jak np. cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z I wojny światowej w Kolonii Mycyny. Dotychczas wykazano 18 obiektów cmentarnictwa wojennego, z tego tylko cmentarz jeniecki w Sudwie pochodzi z czasów II wojny światowej. Proces gromadzenia danych źródłowych i ich weryfikacja ze stanem faktycznym w terenie jest długotrwały, bowiem urządzone blisko wiek temu obiekty nie zachowały się lub zachowały jedynie w stanie złym/szczątkowym, co utrudnia bądź uniemożliwia ich odszukanie.

W rejestrze zabytków nieruchomych z terenu gminy Olsztynek figurują następujące obiekty:

- 1) Drwęck – cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3536 z 16.06.1993 r.,
- 2) Jagiełek - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej przy leśniczówce Jagiełek nr A-3535 z 16.06.1993 r.,
- 3) Jagiełek - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej wraz z pomnikiem usytuowanym przy leśniczówce Jagiełek nr A-3533 z 16.06.1993 r.,
- 4) Mycyny - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3538 z 16.06.1993 r.,
- 5) Sudwa - cmentarz wojskowy (duża mogiła zbiorowa) nr A-2270 z 7.10.1987 r.,
- 6) Sudwa - cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej nr A-2280 z 7.10.1987 r.,
- 7) Swaderki - cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr A-3534 z 16.06.1993 r.,
- 8) Waplewo - cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej nr A-2279 z 7.10.1987 r.

Do dnia kontroli nie występowała potrzeba podejmowania współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w przypadku tych obiektów, bowiem zaplanowane na bieżący rok prace mają charakter porządkowo-pielęgnacyjny.

[Dowód: akta kontroli str. 19-25]

Zadania będące przedmiotem kontroli Gmina Olsztynek przejęła na mocy Uchwały Nr XII-101/99 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 23 września 1999 r. w sprawie przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, i na jej podstawie Burmistrz Olsztyńka w dniu 1 kwietnia 2016 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-V.5230.10.45.2016. Określone w nim środki finansowe w kwocie 12.000 zł wpłynęły na konto Urzędu Miejskiego w Olsztynku w dniu 26 kwietnia 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 26]

Zgodnie z udzielonymi kontrolującym wyjaśnieniami, w 2016 r. pracami określonymi w Porozumieniu zawartym z Wojewodą, objęto groby i cmentarze wojenne w miejscowościach:

- Drwęck - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej z okresu I wojny światowej,
- Jagielek - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
- Kolonia Mycyny - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
- Mierki - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
- Sudwa - cmentarz jeńców polskich i rosyjskich z okresu II wojny światowej,
- Waplewo - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
- park w Sudwie (Olsztynek) - 3 mogiły zbiorowe z okresu bitwy pod Tannenbergiem.

Wyboru wykonawcy na bieżące utrzymanie ww. grobów i cmentarzy wojennych dokonano w trybie rozeznania cenowego, skierowanego do 4 potencjalnych oferentów. Z wyłonionym wykonawcą, który wyraził zgodę na obniżenie stawki do poziomu kwoty dotacji określonej w przedmiotowym Porozumieniu, tj. 12.000 zł (oferta na kwotę 12.500 zł), Burmistrz Olsztyńka w dniu 29 kwietnia 2016 r. zawarł Umowę-zlecenie Nr 15/2016. W dokumencie tym został wyszczególniony zakres zleconych prac oraz częstotliwość ich wykonywania w okresie od 1 maja 2016 r. do 31 października 2016 r., tj. 6 miesięcy. Ustalone wynagrodzenie w wysokości 12.000 zł płatne jest w równych comiesięcznych ratach, po uprzednim przeglądzie przedmiotu umowy i podpisaniu protokołu, na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku, w terminie 14 dni od daty jego dostarczenia.

Do czasu kontroli odbiór prac nastąpił w dniu 27 maja 2016 r. Komisja złożona z przedstawicieli Zlecającego, przy udziale wykonawcy, przyjęła wykonane prace bez uwag. Na tej podstawie wykonawca przedstawił rachunek nr 1/2016 z dnia 27 maja 2016 r. na kwotę 1.706,63 zł brutto, który został opłacony przelewem w dniu 30 maja 2016 r.

Powyższa faktura została opisana stosownie do § 3 Porozumienia Nr PS-V.5230.14.45.2016 zawartego pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Olsztynek w dniu 1 kwietnia 2016 r., tj. wskazano źródła finansowania,

sprawdzono i podpisano przez osoby uprawnione pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, zatwierdzono do wypłaty oraz opłacono.

[Dowód: akta kontroli str. 27-46]

Kontrolujących poinformowano, że pierwsze prace porządkowe rozpoczęły się w maju br. i odbywają się w zależności od potrzeb. Bezpośredni dozór nad stanem obiektów cmentarnictwa wojennego sprawuje inspektor w Referacie Inwestycji, Nieruchomości i Planowania w UM w Olsztynku, który dokonuje comiesięcznego odbioru prac oraz zgłasza wykonawcy ewentualne zastrzeżenia.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, w badanym okresie nie odnotowano aktów wandalizmu, jak też skarg na stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy Olsztynek. Cmentarze są dekorowane okolicznościowo zniczami i kwiatami przez mieszkańców poszczególnych wsi bądź turystów, a na cmentarz jeniecki w Sudwie przyjeżdżają delegacje zagraniczne, głównie z państw byłego ZSRR. Działania UM w Olsztynku nad cmentarzami wojennymi, które położone są na działkach stanowiących własność Lasów Państwowych, wspiera okazjonalnie Nadleśnictwo Jagiełek. Przekazano również, że nie był sprawowany jakikolwiek patronat społeczny nad miejscami spoczynku ofiar działań wojennych, np. przez uczniów miejscowych szkół.

Gmina Olsztynek, by godnie uczcić pamięć ofiar zmarłych w Stalagu I B w Królikowie, dnia 1 września każdego roku na cmentarzu jenieckim w Sudwie - miejscu ich pochówku, organizuje uroczyste obchody kolejnej rocznicy wybuchu II wojny światowej. Podczas tych uroczystości wystawiane są poczty sztandarowe, a przybyłe delegacje składają wiązanki pod pomnikiem.

[Dowód: akta kontroli str. 19-20]

Kontrola wykazała, że w badanym okresie na prace będące przedmiotem Porozumienia z dotacji z budżetu Wojewody w wysokości 12.000 zł, wydatkowano 2.000 zł (16,7% ogółu dotacji), w tym 1.706,63 wynagrodzenie brutto, 293,37 zł - narzuty na płace. Pozostała część dotacji w wysokości 10.000 zł stanowić będzie wynagrodzenie wykonawcy określone w umowie-zleceniu nr 15/2016 z dnia 29 kwietnia 2016 r. Na realizację powierzonego zadania Gmina Olsztynek nie zaplanowała środków własnych.

[Dowód: akta kontroli str. 47]

W dniu kontroli, w obecności pracownika realizującego kontrolowane zadania przeprowadzono oględziny grobów i cmentarzy wojennych zlokalizowanych na terenie gminy. Ze względu na ich dużą ilość i rozproszenie w terenie, oraz nieprecyzyjne informacje o ich położeniu i stanie zachowania (nie zachowały się lub występują w stanie szczątkowym), przy wyznaczaniu obiektów do wizytacji kierowano się zasadą uzyskania najlepszych efektów oceny stanu faktycznego przy możliwie najmniejszych

nakładach. Opierając się na ww. kryteriach oględzinom poddano następujące obiekty cmentarnictwa wojennego:

- park w Sudwie (Olsztynek):
  - mogiła zbiorowa żołnierzy armii rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
  - mogiła zbiorowa żołnierzy armii niemieckiej z okresu I wojny światowej,
  - mogiła zbiorowa żołnierzy armii niemieckiej z okresu I wojny światowej,
- Sudwa – cmentarz jeńców polskich i rosyjskich z okresu II wojny światowej,
- Jagielek - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej,
- Mycyny (Kolonja) - cmentarz żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej.

Na podstawie oględzin stwierdzono, że jakość wykonanych prac porządkowo-pielęgnacyjnych nie budzi zastrzeżeń, jednakże w przypadku mogiły zbiorowej żołnierzy armii rosyjskiej z I wojny światowej, usytuowanej w parku położonym pomiędzy Sudwą a Olsztynkem, z uwagi na rozwój roślinności niższej w okresie wegetacyjnym, wskazane jest ponowne wykoszenie trawy. Ponadto w przypadku cmentarza żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z okresu I wojny światowej w Mycynach, niezależnie od prowadzonych zabiegów pielęgnacyjnych, należałoby podjąć działania, w miarę posiadanych środków, zmierzające do poprawy stanu zachowania tego obiektu. Kontrolujący ocenili, że prowadzona od kilku lat renowacja cmentarza jenieckiego z II wojny światowej w Sudwie, objęta odrębnym porozumieniem, dodatkowo podnosi estetykę tego miejsca.

Wątpliwości kontrolujących wzbudziła natomiast liczba pochowanych żołnierzy niemieckich na cmentarzu wojennym w Mycynach. Z zachowanych na dwóch nagrobkach inskrypcji wynika, że w tym miejscu spoczywa ogółem 38 żołnierzy z armii niemieckiej, tymczasem inne źródła podają liczbę 42 żołnierzy. Wobec rozbieżności danych należy odnotować je w karcie ewidencyjnej cmentarza wojennego wraz z podaniem źródła tej informacji.

[Dowód: akta kontroli str. 48-60]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny proszę o wykorzystanie uwag i wniosków zespołu kontrolnego odnoszących się do liczby żołnierzy pochowanych na cmentarzu wojennym w Mycynach, tj. odnotowanie rozbieżnych informacji w karcie ewidencyjnej tego obiektu wraz z podaniem źródła tej wiedzy, a następnie przesłanie jednego kompletnego egzemplarza na adres Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu. Proszę również o kontynuowanie prób zlokalizowania pozostałych obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy, a następnie obejmowanie ich opieką. Ponadto proszę o podejmowanie systematycznych działań, w miarę posiadanych środków finansowych

oraz w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi, zmierzających do poprawy stanu zachowania grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy Olsztynek.

Proszę Pana Burmistrza o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki